מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר את ארבעת חלקי הטיעון ולזהות אותם בטקסט נתון.
- להשתמש נכון במילות קישור לפי תפקידן בכתיבה ובדיבור.
- להבחין בין עובדה לדעה ובין נימוק חזק לנימוק חלש.
- לכתוב טיעון מלא ולתת משוב מועיל ומכבד לטיעון של חבר/ה.

גרסה רגילה – כל הפריטים.

חלק א' – פרק 1 • מבנה הטיעון: הגשר מהטענה למסקנה – מכירים את החלקים

1. נכון – כך מוסבר במבנה הטיעון: הטענה היא היעד, והנימוקים מובילים אליה
2. נכון – הנימוקים הם הסיבות שמסבירות למה חושבים כך, והם בונים את הדרך אל הטענה
3. לא נכון – הביסוס (דוגמה או הוכחה) בא אחרי הנימוק, כדי להראות שהוא נכון
4. נכון – לדוגמה: 'לכן, אני מציע/ה להאריך את ההפסקה הגדולה ב-10 דקות'

חלק ב' – פרק 1 • מבנה הטיעון: הגשר מהטענה למסקנה – התאמה לפי הדוגמה

1 – ג (לדעתי, צריך הפסקה ארוכה יותר בבית הספר)
2 – ד (ילדים צריכים לזוז כדי להתרכז)
3 – ה (למשל, אחרי משחק כדור בהפסקה קל לי יותר להקשיב)
4 – ב (לכן, אני מציע/ה להאריך את ההפסקה הגדולה ב-10 דקות)
5 – א (2–3 נימוקים, כל אחד בפסקה משלו)

חלק ג' – פרק 1 • מבנה הטיעון: הגשר מהטענה למסקנה – בונים טיעון צעד אחר צעד

1. כותבים טענה ברורה – מה אני חושב/ת על הנושא, במשפט אחד
2. מוסיפים נימוק ראשון – מסבירים למה חושבים כך
3. מוסיפים ביסוס לנימוק – דוגמה, ניסיון אישי או הוכחה שמראים שהנימוק נכון
4. מסכמים וממליצים – חוזרים על הטענה במילים אחרות ומציעים מה לעשות

חלק ד' – פרק 2 • מילות קישור לפי תפקיד – זיהוי תפקיד

1. ב – בנוסף
2. ג – אולם
3. א – מפני ש
4. ב – לאור הנאמר

חלק ה' – פרק 2 • מילות קישור לפי תפקיד – התאמה

1 – ג (לטענתי)
2 – ה (ניתן לראות זאת ב)
3 – ד (למרות ש)
4 – א (היות ש)
5 – ב (לאור הנאמר)

חלק ו' – פרק 2 • מילות קישור לפי תפקיד – שימוש במשפט

1. ראשית
2. בנוסף
3. מפני ש
4. אולם

חלק ז' – פרק 3 • מזהים טיעון: טענה, עובדה או דעה, נימוק חזק או חלש – מושגי יסוד

1. לא נכון – הטענה יכולה להופיע גם באמצע הטקסט או בסופו, לא תמיד בהתחלה
2. נכון – עובדה ניתנת לבדיקה, בניגוד לדעה
3. נכון – על דעה מתווכחים ואותה מנמקים
4. לא נכון – נימוק חזק צריך להסביר ולהתקשר לטענה, לא להסתפק ב"כי ככה"
5. נכון – אלו מילים שמסגירות עמדה או רצון, לא עובדה נבדקת

חלק ח' – פרק 3 • מזהים טיעון: טענה, עובדה או דעה, נימוק חזק או חלש – זיהוי בטקסט

1. ב – ההפסקה הגדולה צריכה להיות ארוכה יותר
2. ב – בבית הספר יש שיעור ראשון בשעה שמונה
3. ג – ביסוס – דוגמה
4. ב – הוא מבוסס על "כי ככה" או טעם אישי בלבד
5. ב – כי זו הכללה שאי אפשר להוכיח

חלק ט' – פרק 3 • מזהים טיעון: טענה, עובדה או דעה, נימוק חזק או חלש – כתיבה וחשיבה

1. נימוק הקשור לטענה ומוסבר, לדוגמה: בעלי חיים מלמדים אחריות ומחזקים למידה רגשית
2. לדוגמה: תרגול שאלות בבית עזר לי להבין נושא קשה במתמטיקה
3. אפשר לבדוק זאת במחקר או במדידה, ואין בו הבעת רגש או טעם אישי
4. יש טענה ברורה, נימוק קשור ומוסבר, ודוגמה או הוכחה שתומכת בנימוק

חלק י' – פרק 4 • כותבים טיעון משלנו (טענה, נימוקים, ביסוס, סיכום) – היכרות עם המבנה

1. ב – טענה
2. ב – 3–2
3. ב – לדעתי,
4. ג – למשל,
5. ב – להציג דוגמה או הוכחה לנימוק

חלק י"א – פרק 4 • כותבים טיעון משלנו (טענה, נימוקים, ביסוס, סיכום) – תרגול שלבים

1. ראשית
2. למשל
3. לכן

חלק י"ב – פרק 4 • כותבים טיעון משלנו (טענה, נימוקים, ביסוס, סיכום) – התאמה וסדר

1. 1 – ה (פתיח לטענה)
2. 2 – ג (פתיח לנימוק)
3. 3 – ד (פתיח לביסוס)
4. 4 – ב (פתיח לסיכום)
5. 5 – א (הוספת נימוק נוסף)

חלק י"ג – פרק 5 • ויכוח בעל פה בכבוד – מכירים את הגלגל

1. א – מציג/ה את הטענה של הקבוצה בבהירות
2. ב – 30 שניות
3. ב – מפריך/ה
4. ב – בודק/ת לפי המחוון: טענה, נימוק, דוגמה, כבוד

חלק י"ד – פרק 5 • ויכוח בעל פה בכבוד – תפקידים ותיאורים

1. 1 – ב (מציג/ה את הטענה של הקבוצה בבהירות)
2. 2 – ו (מביא/ה נימוק ודוגמה)
3. 3 – ה (מקשיב/ה לצד השני ועונה לנימוק שלו)
4. 4 – א (מסכם/ת ומציע/ה המלצה)
5. 5 – ג (בודק/ת לפי המחוון: טענה, נימוק, דוגמה, כבוד)
6. 6 – ד (מפעיל/ה את הטיימר ושומר/ת על התור)

חלק ט"ו – פרק 5 • ויכוח בעל פה בכבוד – מתרגלים ויכוח מכבד

1. לדעתי, יש להגביל שימוש במסכים לפני השינה.
2. אני מבין/ה את הנקודה שלך, אבל מסכים מקשים על ההירדמות.
3. התשובה תסביר שהביקורת מכוונת לטענה ולא לאדם, כדי לשמור על כבוד ולא לפגוע.
4. לסיכום, אנחנו מציעים שבתי הספר יקבעו זמן קבוע לסיום השימוש במסכים.

חלק ט"ז – פרק 6 • משוב עמיתים על טיעון כתוב – מכירים את המחוון

1. א – טענה ברורה
2. ב – שניים

חלק י"ז – פרק 6 • משוב עמיתים על טיעון כתוב – מכירים את המחוון

1. נכון – כך כתוב במחוון המשוב בדף
2. לא נכון – משוב טוב כולל גם מחמאה מדויקת וגם הצעה לשיפור ושאלה לכותב

חלק י"ח – פרק 6 • משוב עמיתים על טיעון כתוב – מתאימים ומשלימים

1. 1 – ג (אפשר לדעת מה העמדה כבר בפתיחה)
2. 2 – ה (לפחות שני נימוקים שקשורים לטענה)
3. 3 – ד (הטענה חוזרת והמלצה מעשית)
4. 4 – ב (משתמשים במילים מתאימות לכל תפקיד)
5. 5 – א (כל רעיון בפסקה, כתיב ופיסוק נכונים)

חלק י"ט – פרק 6 • משוב עמיתים על טיעון כתוב – מתאימים ומשלימים

1. משכנע

כרטיס יציאה – מה לחפש

- הטענה מנוסחת במשפט אחד וברור, בדרך כלל עם פתיח כמו 'לדעתי' או 'אני חושב/ת ש.
- יש לפחות שני נימוקים, וכל נימוק מלווה בדוגמה, הוכחה או ניסיון אישי רלוונטי.
- נעשה שימוש נכון במילות קישור לפי תפקידן (פתיחה, הוספה, דוגמה, ניגוד, סיבה, מסקנה), והסיכום כולל המלצה מעשית.

טיפים להפעלה:

- מומלץ לחלק את החוברת לשלושה-ארבעה מפגשים: מבנה ומילות קישור, זיהוי וניתוח, כתיבה עצמאית, ולבסוף ויכוח ומשוב עמיתים.
- לתלמידים שמתקשים אפשר להתחיל מתרגילי הזיהוי (טענה, עובדה/דעה, חזק/חלש) לפני הכתיבה העצמאית, ולהרשות שימוש בבנק מילות הקישור כעזר קבוע.
- לתלמידים מתקדמים כדאי להוסיף נימוק שלישי, לתרגל הפרכה של טיעון נגדי, ולהעשיר את מילות הקישור מעבר לבנק הבסיסי.
- כדאי לשלב בין עבודה אישית (כתיבת הטיעון) לעבודה זוגית/קבוצתית (ויכוח בעל פה ומשוב עמיתים) כדי לחזק גם הקשבה וגם ביטוי בכתב.

חוברת תרגול – כותבים טיעון: משכנעים בחוכמה

כותבים טיעון – משכנעים בחוכמה 🗣️

· רגיל

תוכן החוברת

1. פרק 1 – מבנה הטיעון: הגשר מהטענה למסקנה
2. פרק 2 – מילות קישור לפי תפקיד
3. פרק 3 – מזהים טיעון: טענה, עובדה או דעה, נימוק חזק או חלש
4. פרק 4 – כותבים טיעון משלנו (טענה, נימוקים, ביסוס, סיכום)
5. פרק 5 – ויכוח בעל פה בכבוד
6. פרק 6 – משוב עמיתים על טיעון כתוב

שם: _____ כיתה: _____

יצרה: רוית ראש בן ישי

חוברת תרגול – כותבים טיעון: משכנעים בחוכמה

חוברת התלמיד/ה **רגיל**

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בחוברת הזאת תתרגלו שלב אחרי שלב את כתיבת הטיעון – מהבנת המבנה ועד כתיבה עצמאית וויכוח בעל פה.
עבדו לפי סדר הפרקים, ובכל פרק קראו את הדוגמה לפני שאתם כותבים בעצמכם.

1 חלק א' – פרק 1 • מבנה הטיעון: הגשר מהטענה למסקנה – מכירים את החלקים

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	הטיעון בנוי כמו גשר, כשהטענה היא היעד שאליו מגיעים	☐	☐
2	הנימוקים הם ה'לבנים' שמחברות בין ההתחלה לטענה	☐	☐
3	הביסוס הוא תמיד המשפט הראשון בטיעון	☐	☐
4	בסיכום חוזרים על הטענה במילים אחרות ומוסיפים המלצה	☐	☐

2 חלק ב' – פרק 1 • מבנה הטיעון: הגשר מהטענה למסקנה – התאמה לפי הדוגמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. טענה	___	**א.** 2–3 נימוקים, כל אחד בפסקה משלו
2. נימוק	___	**ב.** לכן, אני מציע/ה להאריך את ההפסקה הגדולה ב-10 דקות
3. ביסוס	___	**ג.** לדעתי, צריך הפסקה ארוכה יותר בבית הספר
4. סיכום והמלצה	___	**ד.** ילדים צריכים לזוז כדי להתרכז
5. מספר הנימוקים המומלץ בטיעון	___	**ה.** למשל, אחרי משחק כדור בהפסקה קל לי יותר להקשיב

3 חלק ג' – פרק 1 • מבנה הטיעון: הגשר מהטענה למסקנה – בונים טיעון צעד אחר צעד

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	מוסיפים ביסוס לנימוק – דוגמה, ניסיון אישי או הוכחה שמראים שהנימוק נכון
☐	מסכמים וממליצים – חוזרים על הטענה במילים אחרות ומציעים מה לעשות
☐	מוסיפים נימוק ראשון – מסבירים למה חושבים כך
☐	כותבים טענה ברורה – מה אני חושב/ת על הנושא, במשפט אחד

4 חלק ד' – פרק 2 • מילות קישור לפי תפקיד – זיהוי תפקיד

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. איזו מילה מתאימה לתפקיד "הוספה"?

א) למשל ב) בנוסף ג) אבל ד) לכן

2. איזו מילה מתאימה לתפקיד "ניגוד והסתייגות"?

א) וגם ב) כי ג) אולם ד) לסיכום

3. איזו מילה מתאימה לתפקיד "סיבה"?

א) מפני ש ב) לפיכך ג) כגון ד) לעומת זאת

4. איזו מילה מתאימה לתפקיד "מסקנה וסיכום"?

א) ראשית ב) לאור הנאמר ג) למשל ד) אמנם

5 חלק ה' – פרק 2 • מילות קישור לפי תפקיד – התאמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. פתיחה – הבעת עמדה	___	**א.** היות ש
2. דוגמה	___	**ב.** לאור הנאמר
3. ניגוד והסתייגות	___	**ג.** לטענתי
4. סיבה	___	**ד.** למרות ש
5. מסקנה וסיכום	___	**ה.** ניתן לראות זאת ב

6 חלק ו' – פרק 2 • מילות קישור לפי תפקיד – שימוש במשפט

השלימו את המילה החסרה.

1. יש להאריך את ההפסקה. _____ , ילדים צריכים לנוח מהלמידה.

2. אני חושב שכדאי טיול שנתי ארוך. _____ , זה מחזק את הכיתה.

3. כדאי להגביל מסכים לפני השינה. _____ קשה להירדם אחרי צפייה ממושכת.

4. יש הממליצים על תלבושת אחידה, _____ רבים מתנגדים לרעיון.

7 חלק ז' – פרק 3 • מזהים טיעון: טענה, עובדה או דעה, נימוק חזק או חלש – מושגי יסוד

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	הטענה בטקסט טיעוני תמיד מופיעה במשפט הראשון	☐	☐
2	עובדה היא משפט שאפשר לבדוק ולהוכיח אם הוא נכון	☐	☐

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
3	דעה היא מה שמישהו חושב, מרגיש או מאמין בו	☐	☐
4	נימוק חזק יכול להיות פשוט "כי ככה אני חושב/ת" בלי הסבר נוסף	☐	☐
5	מילים כמו "הכי", "כדאי" ו"צריך" מרמזות לרוב על דעה ולא על עובדה	☐	☐

8 חלק ח' – פרק 3 • מזהים טיעון: טענה, עובדה או דעה, נימוק חזק או חלש – זיהוי בטקסט

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. בטקסט "הפסקה ארוכה – זה הזמן", מהי הטענה המרכזית?

א) ילדים צריכים לזוז בהפסקה ב) ההפסקה הגדולה צריכה להיות ארוכה יותר

ג) בהפסקה מתחזקות חברויות ד) ההפסקה היא הזמן הכי טוב ביום

2. איזה משפט מבין הבאים הוא עובדה ולא דעה?

א) בית הספר צריך להתחיל מאוחר יותר ב) בבית הספר יש שיעור ראשון בשעה שמונה

ג) ההפסקה הכי חשובה ביום הלימודים ד) כדאי להוסיף עוד הפסקה

3. במשפט "אחרי משחק כדור בהפסקה קל לי יותר להקשיב" – איזה חלק מהטיעון זהו?

א) טענה ב) נימוק ג) ביסוס – דוגמה ד) סיכום והמלצה

4. מה בעיקר הופך נימוק ל"חלש"?

א) הוא מוסבר ומקושר לטענה ב) הוא מבוסס על "כי ככה" או טעם אישי בלבד

ג) הוא כולל דוגמה מהחיים ד) הוא כתוב בפסקה נפרדת

5. קראו: "כל מי שהולך לטיולים מצליח בחיים" – זהו נימוק לטענה שכדאי לקיים טיול שנתי. למה הוא חלש?

א) כי הוא קצר מדי ב) כי זו הכללה שאי אפשר להוכיח ג) כי אין בו מילת קישור

ד) כי הוא כתוב בגוף שלישי

9 חלק ט' – פרק 3 • מזהים טיעון: טענה, עובדה או דעה, נימוק חזק או חלש – כתיבה וחשיבה

ענו בקצרה.

1. כתבו נימוק חזק אחד לטענה "כדאי להביא בעלי חיים לכיתה", והסבירו בקצרה למה הוא חזק

2. כתבו דוגמה (ביסוס) שתתאים לנימוק "שיעורי בית עוזרים לתרגל את החומר"

3. הסבירו במשפט אחד למה "מסכים לפני השינה מזיקים לשינה" הוא משפט שאפשר לסווג כעובדה

4. בחרו נושא מרשימת הנושאים (למשל תלבושת אחידה) וכתבו: טענה אחת, נימוק חזק אחד וביסוס קצר

_____

_____

_____

10 חלק י׳ – פרק 4 • כותבים טיעון משלנו (טענה, נימוקים, ביסוס, סיכום) – היכרות עם המבנה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מהו החלק הראשון בבניית טיעון (כמו גשר)?

(א) סיכום (ב) טענה (ג) ביסוס (ד) נימוק

2. כמה נימוקים מומלץ לכתוב בטיעון שלם?

(א) רק אחד (ב) 2–3 (ג) חמישה (ד) אין צורך בנימוקים

3. איזה פתיח מתאים לפתיחת הטענה?

(א) למשל, (ב) לדעתי, (ג) לכן, (ד) אבל

4. איזה פתיח מתאים לביסוס (דוגמה)?

(א) ראשית, (ב) לדעתי, (ג) למשל, (ד) לכן,

5. מהו תפקיד הביסוס בטיעון?

(א) לחזור על הטענה (ב) להציג דוגמה או הוכחה לנימוק (ג) לפתוח את הטיעון (ד) לסכם את כל הטיעון

11 חלק י״א – פרק 4 • כותבים טיעון משלנו (טענה, נימוקים, ביסוס, סיכום) – תרגול שלבים

השלימו את המילה החסרה.

1. _____ , ילדים צריכים לזוז כדי להתרכז בשיעור.

2. אחרי משחק כדור בהפסקה קל לי להקשיב, _____ ההפסקה עוזרת לריכוז.

3. _____ , אני מציע/ה להאריך את ההפסקה הגדולה ב-10 דקות.

12 חלק י״ב – פרק 4 • כותבים טיעון משלנו (טענה, נימוקים, ביסוס, סיכום) – התאמה וסדר

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. לדעתי,	___	**א.** הוספת נימוק נוסף
2. ראשית,	___	**ב.** פתיח לסיכום
3. לדוגמה,	___	**ג.** פתיח לנימוק
4. לסיכום,	___	**ד.** פתיח לביסוס
5. בנוסף,	___	**ה.** פתיח לטענה

13 חלק י"ג – פרק 5 • ויכוח בעל פה בכבוד – מכירים את הגלגל

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה תפקידו של ה'פותח/ת' בקבוצה?

א) מציג/ה את הטענה של הקבוצה בבהירות ב) מפעיל/ה את הטיימר ג) מביא/ה נימוק ודוגמה

ד) בודק/ת לפי המחוון

2. כמה זמן מוקצב לכל צד לשלב ה'הפרכה' בגלגל הוויכוח?

א) דקה ב) 30 שניות ג) שתי דקות ד) אין זמן קבוע

3. מי בקבוצה מקשיב/ה לצד השני ועונה לנימוק שלו?

א) מנמק/ת ב) מפריך/ה ג) מסכם/ת ד) שומר/ת זמן

4. מה תפקידו של ה'שופט/ת' בוויכוח?

א) מדבר/ת ראשון/ה ב) בודק/ת לפי המחוון: טענה, נימוק, דוגמה, כבוד ג) מפעיל/ה את הטיימר

ד) מציע/ה המלצה

14 חלק י"ד – פרק 5 • ויכוח בעל פה בכבוד – תפקידים ותיאורים

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. פותח/ת	____	**א.** מסכם/ת ומציע/ה המלצה
2. מנמק/ת	____	**ב.** מציג/ה את הטענה של הקבוצה בבהירות
3. מפריך/ה	____	**ג.** בודק/ת לפי המחוון: טענה, נימוק, דוגמה, כבוד
4. מסכם/ת	____	**ד.** מפעיל/ה את הטיימר ושומר/ת על התור
5. שופט/ת	____	**ה.** מקשיב/ה לצד השני ועונה לנימוק שלו
6. שומר/ת זמן	____	**ו.** מביא/ה נימוק ודוגמה

15 חלק ט"ו – פרק 5 • ויכוח בעל פה בכבוד – מתרגלים ויכוח מכבד

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. כתבו משפט פתיחה מכבד לוויכוח בנושא 'מסכים לפני השינה' בתפקיד פותח/ת.

_____

_____

2. כתבו משפט הפרכה שמתחיל ב'אני מבין/ה את הנקודה שלך, אבל...' לנימוק 'מסכים עוזרים להירגע לפני השינה'.

_____

_____

3. הסבירו במשפט אחד למה הכלל 'מתווכחים עם הרעיון ולא עם האדם' חשוב לוויכוח מכבד.

_____

_____

4. כתבו משפט סיכום מכבד לסיום ויכוח, לפי הפתיח 'לסיכום, אנחנו מציעים ש...'

_____

_____

16 חלק ט"ז – פרק 6 • משוב עמיתים על טיעון כתוב – מכירים את המחוון

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. באיזה קריטריון במחוון המשוב בודקים אם אפשר לדעת מה העמדה כבר בפתיחה?

א) טענה ברורה ב) ביסוס ג) מילות קישור ד) לשון ופסקאות

2. כמה נימוקים לפחות צריך כדי לקבל ניקוד מלא בקריטריון נימוקים רלוונטיים?

א) אחד ב) שניים ג) שלושה ד) ארבעה

17 חלק י"ז – פרק 6 • משוב עמיתים על טיעון כתוב – מכירים את המחוון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	קריטריון ביסוס בודק אם לכל נימוק יש דוגמה, הוכחה או הסבר	☐	☐
2	משוב טוב מציין רק מה לא טוב בטיעון, בלי מחמאות	☐	☐

18 חלק י"ח – פרק 6 • משוב עמיתים על טיעון כתוב – מתאימים ומשלימים

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. טענה ברורה	___	**א.** כל רעיון בפסקה, כתיב ופיסוק נכונים
2. נימוקים רלוונטיים	___	**ב.** משתמשים במילים מתאימות לכל תפקיד
3. סיכום והמלצה	___	**ג.** אפשר לדעת מה העמדה כבר בפתיחה
4. מילות קישור	___	**ד.** הטענה חוזרת והמלצה מעשית
5. לשון ופסקאות	___	**ה.** לפחות שני נימוקים שקשורים לטענה

19 חלק י"ט – פרק 6 • משוב עמיתים על טיעון כתוב – מתאימים ומשלימים

השלימו את המילה החסרה.

1. פתיח למחמאה מדויקת יכול להיות: אהבתי ש... או הנימוק הכי _____ בעיניי

כרטיס יציאה

האם אני יודע/ת לכתוב טענה אחת ברורה בנושא שבחרתי?

האם לכל נימוק שכתבתי יש ביסוס (דוגמה או הוכחה)?

האם השתמשתי במילות קישור מתאימות לכל חלק בטיעון שלי?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀